

KÖTŐ ÁRON

Bábszínház

Szereplők: Sűgó, Igazgató, Rendező, Vén bábos, Vezető színész, Ifjú bábos, Színésznő, Takarítónő, Dísztetes, Tűzoltó, Könyvelő, Román bábos, Bábu

(Bábszínpad hátulnézetből. Középen paraván, kétoldalt állványos reflektorok, bábtartó fésű üresen, az egyik sarokban ládák. A paraván mellett egy széken a sűgó ül szöveggel a kezében. A színésznő, a vén bábos meg a vezető színész feltartott kézzel állnak a paraván előtt, de nincs rajtuk bábu. A bábszínház nézőtere felől a rendező kiabál. Őt egyelőre csak halljuk, de nem látjuk.)

RENDEZŐ. Pörgősebben! Pörgősebben! Tempó-tempó! Energia!!! Mint egy rakás szerencsétlenség! Én mindjárt leszúrom magam!

VÉN BÁBOS *(orra alatt dünyög).* Jó is lenne.

RENDEZŐ. Hallottam ám! Alakítsatok!! Így nem lesz bemutató!

SZÍNÉSZNŐ. Hát bábok nélkül nem is!

RENDEZŐ *(rezignáltan, a feje megjelenik a paraván tetején).* Kifogások, mindig csak kifogások... Nem ez az első alkalom, hogy túl későn kapjátok majd meg a bábokat. Már megszokhattátok volna. Nem utalták át a pénzt fentről időben, így a bábok sincsenek meg időben. Így megy ez. Ki tudja, mióta. *(Ordítva.)* Mért csodálkoztok?! Azt hiszitek, hogy nekem ez tetszik?! *(Nyugodtabb hangon, de mély undorral a színésznőhöz.)* Te, ne egy háromgyerekes anyát játsszál, hanem egy tizenkét éves kislányt.

SZÍNÉSZNŐ. De bábu nélkül nem megy.

RENDEZŐ *(felrobban).* Színész vagy, oldd meg. *(A vezető színészhez, higgadtan, de méltatlankodva.)* Ne olyan civilen, ne olyan civilen. Lehet, hogy téged már több fesztiválon is díjaztak, de ne légy önhitt. Nem mindig vagy jó. Az a boszorkány mégiscsak egy nő. Azt hiszed, elég, ha az orgánomodat öregasszonyosra változtatod? *(Gonoszan.)* Törjön föl belőled valami női őserő!

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(sokatmondóan).* Megértettem! Egy gonosz női őserő!

RENDEZŐ *(a vén bábohoz gúnyosan).* Ne mind lóbáld azt a kemencét, az nem egy kivénhedt öreg fa az élet viharában.

VÉN BÁBOS *(sértődötten).* Ezt nekem mondtad?

RENDEZŐ. Igen, neked. Ne táncolj azzal a sparherddel!

VÉN BÁBOS. De még le sem gyártották a kemencét. Én csupán jelzéseként emeltem fel a kezem, hogy tudjuk, körülbelül hova kerül majd a kemence.

RENDEZŐ *(perlekedve).* Nem érdekel! Ha van kellék, ha nincs, mindent pontosan úgy kell csinálni, ahogy az előadáson lesz! Hiszen itt van a nyakunkon!

SZÍNÉSZNŐ. És ha addigra nem lesznek készen a bábuk?

RENDEZŐ *(kitör).* Akkor így adjuk elő, bábok nélkül, kislányom! Színészek vagytok, vagy nem?! Oldjátok meg!!! *(Kicsit lenyugodva.)* Hol marad az újonc? Ő is kéne már a következő jelenethez...*(Újra eltűnik a paraván mögött.)* Nem baj, akkor vesszük az előző jelenetet előlről. *(Emeltebb hangon.)* Figyelem! Még egyszer vesszük az előző jelenetet!

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Hallod... *(Nem jut eszébe a szöveg.)* Hallod... *(Ránéz a sűgóra, a sűgő mereven bámul.)* Hallod... Ja, persze... *(A sűgő felé int a másik kezével, az vég-re odamegy a szöveggel, s a színész orra elé tolja.)*

RENDEZŐNŐ *(a paraván mögűl)*. Tanuljátok meg a szöveget, mert kibebelezlek!

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(a figurát drámaian alakítva, feltartott kézzel)*. Hallod-e, te lány, nézd meg, elég meleg-e a kemence belűlről...

RENDEZŐNŐ. Állj! Inkább ugorjunk oda, hogy kergetitek egymást.

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(a vén báboshoz halkán)*. De miért kell kergetőznűnk?

VÉN BÁBOS. Nem tudom, csak fuss! Ne ellenkezzűnk, így lesz a legjobb. *(Fűlrepesztő, torz zene bűmből, a három színész feltartott kézzel kűrbe-kűrbe szalad.)*

RENDEZŐNŐ *(dűhűsen felbukkan a paraván tetején)*. Állj! Állj! Beszakad a dobhártyám! Sűket ez a hangosító-aggastyán?

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Tudod jól, hogy az.

RENDEZŐNŐ. Akkor kirűgatom!

VÉN BÁBOS. Ugyan ki jűnne a helyére... Ennyi fizetésért.

RENDEZŐNŐ *(higgadtan, de sűlyosan)*. Te csak hallgass... Műntha recsegnének a hangfalak. Műrt recsegnek a hangfalak?

SZÍNÉSZNŐ. Állítólag elrontották a románok.

RENDEZŐNŐ. A románok! Mindig a románok! Azok a nyavalyás románok! A dűszletes hol van?

VÉN BÁBOS *(vigyorog)*. Hol, hol...

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Biztos a kocsmában.

RENDEZŐNŐ. Őt is kirűgatom! Eskűszűm, kirűgom!

DÍSZLETES *(bejűn, erűsen dűlűngélve)*.

RENDEZŐNŐ *(a dűszleteshez)*. Hozzál már valami bábokat a raktárból. Bábok nélkül egyszerűen képtelenség próbálni ezekkel.

DÍSZLETES *(lassan mozog a szájja)*. Igenis, elvtársak. Műlyen bábukat?

RENDEZŐNŐ. Mindegy, hogy műlyeneket, csak kesztyűs bábok legyenek.

DÍSZLETES. Igenis. *(Kítámolyog.)*

TAKARÍTŐNŐ. Bocsánat, bocsánat. Próbálnak?

RENDEZŐNŐ *(gűnyosan)*. Hogy mi próbálunk? Műnek is próbálnánk, ugye?

SZÍNÉSZNŐ. Próbálunk próbálni!

TAKARÍTŐNŐ. Merthogy a román tagozatról az egyik leányka elveszítette a fűlbevalóját. Kűrűlnének egy kicsit. *(A padlót pásztázza.)*

SZÍNÉSZNŐ *(odahűzódik a rendezűnűhűz)*. A próba vége előtt tíz perccel elengednél? Haza kéne vigyem a kisfiamat az iskolából.

RENDEZŐNŐ *(derűt színleve)*. A Jánoskát?

SZÍNÉSZNŐ. Igen, a Jánoskát.

RENDEZŐNŐ *(hidegen)*. Szű sem lehet róla. Ilyesmire nincs idűnk.

SZÍNÉSZNŐ. Akkor mit tegyek?

RENDEZŐNŐ. Hívd fel a férjedet.

SZÍNÉSZNŐ. Elváltam.

RENDEZŐNŐ. Akkor a szomszédot vagy a postást, mit tudom én. Nem én szűltem azt a gyereket.

SZÍNÉSZNŐ *(haragosan távozik, közben magában beszél)*. Nem is szűlhetted, hiszen meddű vagy.

RENDEZŐNŐ. Hallottam ám!

TAKARÍTŐNŐ. Nem találom sehol. *(El.)*

DÍSZLETES *(betámolyog egy pár kesztyűs bábuval a hűna alatt)*. Itt vagyok, elvtársak.

RENDEZŐNŐ. Elvtárs az anyád! Mindenki ide gyorsan! Mostantól bábokkal próbálunk. Válasszatok magatoknak!

SZÍNÉSZNŐ *(elkesen siet vissza, majd csalódottan)*. Ezek? Én azt hittem, elkészültek az újak.

RENDEZŐNŐ. Nektek semmi sem jó. Ne legyetek telhetetlenek. Így, higgyétek el, könnyebb lesz.

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(a vén báboshoz halkan)*. Végre megjött ennek a néembernek az esze.

VÉN BÁBOS. Abban te ne reménykedj.

SZÍNÉSZNŐ. Mindenki választott magának?! Akkor kezdünk! Csak hol lehet az új fiú? *(Eltűnik a paraván mögött.)* Figyelem! Akkor onnan vesszük, hogy...

IGAZGATÓ *(jön az ifjú színésszel)*. Elnézést kérek, elnézést...

RENDEZŐNŐ *(felbukkan)*. Már megint mi a fene van?

IGAZGATÓ. Meghoztam a bábszínház új alkalmazottját.

RENDEZŐNŐ. Na végre! Látom, a kedves újdonsült kolléga nem tudja, hogy a próba tíztől van!

IGAZGATÓ. Ne bántsátok, hiszen messziről jött, és késett a vonatja. Gyerekek, fogadjátok be, s viszonyuljatok hozzá szeretettel. Biztosan jól megértitek majd egymást.

VÉN BÁBOS. Szervusz, fiam! Nyugodtan tegezhetsz minket.

IFJÚ SZÍNÉSZ *(kissé zavartan)*. Hát akkor... szervusztok! *(Mindenkivel kezet fog.)*

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Szervusz!

SZÍNÉSZNŐ *(megpusztilja a fiút)*. Szervusz!

SÚGÓ *(csupán artikulálatlan hangok hagyják el az ajkát)*. Ó-ó-á...

IFJÚ SZÍNÉSZ *(csodálkozva)*. Szervusz... *(Az igazgatóhoz húzódik.)* Milyen különös ember...

IGAZGATÓ. Igen...Néma. Néma szegény. Nem tud beszélni.

IFJÚ SZÍNÉSZ. És milyen munkabeosztásban van a színháznál?

IGAZGATÓ. Sűgő.

IFJÚ SZÍNÉSZ *(ledöbbenve)*. Sű...sű...

IGAZGATÓ. Igen, sűgő.

IFJÚ SZÍNÉSZ *(felkiált)*. Sűgő!? Azt a...*(Minden tekintet rászegeződik.)* Elnézést, elragadtattam magam. És hogy került... ide?

IGAZGATÓ. Tudja, fiatalember, valakinek a szerencsétlen rokona. Onnan fentről.

IFJÚ SZÍNÉSZ *(értetlenül)*. Fentről?

IGAZGATÓ. Igen, fentről... Azt gondolták, mivel az intézményünknek nem volt sűgőja, egészen természetes dolog volna, hogy nekünk is legyen.

IFJÚ SZÍNÉSZ *(felháborodva)*. Jó, de egy beszélni nem tudó...

IGAZGATÓ *(jóságosan)*. Fiatalember, ne nyugtalanodjon, egy kis odafigyeléssel, higgye el, nagyon jól fog vele közreműködni. Különben is politikailag korrekt választás volt, hogy ő lett a sűgőnk.

IFJÚ SZÍNÉSZ *(értetlenül)*. Politikailag korrekt?

VÉN BÁBOS *(enyhe gúnnyal)*. A mi magasztos bábszínházunk, ugye, kétnyelvű intézmény. Egyenlő létszámmal dolgoznak itt románok és magyarok. Mert, ugyebár, ha a magyar tagozat eggyel több alkalmazottal rendelkezne, akkor azokat ott fent azzal vádolnák, hogy pozitívan diszkriminálnak minket, előnyben részesítenek...

VEZETŐ SZÍNÉSZ. ...vagy tegyük fel, ha a néma barátunk munkaköre csupán a román tagozatra terjedne ki, és nem lenne néma, hanem történetesen román ajkú, akkor mi hóböröghetnénk azon, hogy joggatlanul bánnak velünk, hátrányosan kezelnek minket ott fent... mert nekünk nincs sűgőnk, a románoknak meg bezzeg van...

VÉN BÁBOS: De így nem hóböröghetünk.

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(gúnyosan)*. Hóbörgés, az nincs!

IGAZGATÓ. Kompromisszumokat kell kötni a békés együttélésért.

IFJÚ SZÍNÉSZ. De egy románul is beszélő magyar sűgő megoldaná a problémát, nem?

IGAZGATÓ. Lelkem, egyáltalán nem. Megbontaná az etnikai egyensúlyt az intézményünkben. Megint mi lennénk túlsúlyban. Az meg egészségtelen légkört teremtene, konfliktusokhoz vezetne, a konfliktusok pedig... jobb bele sem gondolni. Legfontosabb a nyugalom, az egyetértés... Ott fent állandóan azon fáradoznak, hogy nyugalom legyen. A mi színházunkat is ezért finanszírozzák. A békét és a konszenzust kell hirdetnünk. Elsősorban a felnövekvő generációnak, a gyerekeknek és azoknak, akik behozzák őket a becses intézményünkbe, a szülőknél és a nagyszülőknél. Ez a te küldetésed is lesz, édes fiam... Amúgy a sűgónk kitűnően beilleszkedett a közösségünkbe. Jól megértitek egymást, lelkeim, ugye?

VÉN BÁBOS *(őszintén)*. Remekül.

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Soha semmi kifogásom nem volt ellene.

SZÍNÉSZNŐ. Én egyenesen imádom. *(Eközben a rendezőnő leroskad egy ládára, és rágyújt.)*

IGAZGATÓ *(tapintatosan)*. Kisasszony, lelkem, nem szabad itt cigarettázni, tudja nagyon jól.

RENDEZŐNŐ. Ja... *(Tovább folytatja a cigarettázást.)*

IGAZGATÓ. Ha magácska ezt nem hagyja abba, akkor egyszer nagyon megüthetjük a bokánkat. Kijön a tűzoltósági ellenőrzés, és... bele sem merek gondolni. Nem az első eset, kérem, legyen belátással...

RENDEZŐNŐ. Majd ha megbüntetnék az intézményt, én kifizetem... kifizetem az egészet.

IGAZGATÓ. Nemcsak erről van szó, hanem ez ténylegesen fokozottan tűzveszélyes környezet.

RENDEZŐNŐ. Na jó, eloltom, csak ne rettegjen annyit.

IGAZGATÓ *(fellélegezve)*. Nagyon köszönöm, lelkem.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Milyen származású a sűgó?

SZÍNÉSZNŐ. Zsidó.

VÉN BÁBOS. Egy németül beszélő zsidó családban született.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Mindig süketnéma volt?

SZÍNÉSZNŐ. Süketnek nem süket, csak néma.

VEZETŐ SZÍNÉSZ. A hallása nagyon is jó.

VÉN BÁBOS. Ez a mi szerencsénk. Még a légy zümmögését is meghallja.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Viszont soha nem tudott beszélni.

SZÍNÉSZNŐ. De... Tudott. Állítólag még több nyelven is. Már gyerekkorában feltűnt, hogy zseniális nyelvérzéssel rendelkezik.

IFJÚ SZÍNÉSZ. És mi történt vele?

SZÍNÉSZNŐ. Még a régi időkben, az előző rendszerben az állam eladta jó pénzért németajkú polgárait az anyaországnak. Így igen jövedelmező etnikai tisztogatást lehetett végrehajtani. De a kollégánk családja nem szeretett volna kivándorolni. Azt mondták, ők itt születtek, és itt fognak meghalni. A nagy világegészkor is megúszták a kemencét, semmi nem szakíthatja el őket a szülőföldjüktől. Ezért a titkosrendőrség többször is bevitte a családot, hogy jobb belátásra bírja. De ők rendíthetetlenek maradtak elhatározásukban. Az utolsó ilyen „látogatás” után a fiatal fiú nem akart többé megszólalni. Hogy miért, pontosan senki sem tudja.

IFJÚ SZÍNÉSZ. A szülők sem?

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Ők sem. Mindenkit külön-külön hallgattak ki. Hogy megkínózták? Valami borzalmasat mondtak vagy mutattak neki? Ő maga sem adta tudtára még senkinek. Ez az ő fájdalmas titka.

VÉN BÁBOS. Lehet, hogy sokkot kapott, és nem is emlékszik.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Szerencsétlen ember. De akkor sem értem, miképpen láthatja el a feladatát!

RENDEZŐNŐ. Miért? Te el tudod látni a feladatodat, szépfiú?! Azt hiszed, azért, mert egyetemet végeztél, és mutattak neked ezt-azt, már képzett bábos vagy? Ezt a mesterséget csak évtizedeken keresztül lehet igazán megtanulni. De majd én kezelésbe veszek. *(Megragadja a fiú combját.)* Nálam bizonyítani kell! *(Elengedi.)* Vagy lehet, hogy neked is vannak bizonyos fogyatékoságaid? *(Megjelenik a román bábosnő, és keresi az elveszett fülbevalóját.)* Mit keres ez itt?

VÉN BÁBOS. Keres.

RENDEZŐNŐ *(erőltetett kedvességgel)*. Keressen, aranyom, csak keressen gyorsabban, mert szeretnénk próbálni.

IFJÚ SZÍNÉSZ *(észrevesz valamit a sarokban)*. Ott van. *(Az elveszett fülbevaló felé megy, majd egyszerre hajolnak le a román bábosnővel, és összekoccan a fejük. A fülbevalót a fiú hamarabb veszi fel.)* Bocsánat! *(Összenevetnek.)* Tessék... Megcsillant a reflektorfényben. De nem tudod, hogy ékszereket nem tanácsos hordani a színpadon? *(A román bábosnő megérinti az ujjával a fiú száját, majd megsimogatja az arcát, és kimegy.)* Várj! Most hová mész?

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(a román bábosnő után bámul)*. Gyönyörű teremtés.

VÉN BÁBOS. Milyen feszes feneke van!

RENDEZŐNŐ *(az ifjú színészhez bizalmasan)*. Most megmutathatod, mit tudsz. *(Hangosan.)* Figyelem, figyelem, kezdünk!

IGAZGATÓ. Gyerekek, még lenne valami. Nagyon fontos.

RENDEZŐNŐ. Én mindjárt leszúrom magam!

IGAZGATÓ. Csak pár perc, lelkeim, és végzünk is. Hogy is kezdjem... Ott fent nem igazán értik, hogy miről is szól a mi művészi munkának.

VÉN BÁBOS. Nem csodálom, hiszen a kultúrfelelősünk disznótenyésztő.

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Ha disznótenyésztő, akkor tudnia kéne, hogy a disznókat fel szokás hizlalni. Hát a mi fizetésünkből nem nagyon lehet meghízni.

SZÍNÉSZNŐ. Annak örülj, hogy legalább nem vágnak le!

IGAZGATÓ. Gyerekek, ne bántsátok a kultúrfelelőst. Nagyon rendes ember. Ha ő nem lenne, már rég az utcára kerültünk volna mindannyian. De nem is vele van a baj. A finanszírozóink nem értik a mi rugalmas és képlékeny munkabeosztásunkat. Szerintük mindenkinek reggel nyolctól délután négyig kellene dolgoznia, mert ebben az időszakban megy a leghatékonyabban a munka. És hogy bebizonyítsuk, megfelelőünk ennek a követelménynek, ki kell töltenünk ezeket a jelenléti íveket. *(Kivesz a hóna alól egy mappát, és kiosztja a lapokat.)*

SZÍNÉSZNŐ. Én mindjárt elvetélek!

VÉN BÁBOS. Megáll az eszem!

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Na ezt is megértük!

IFJÚ SZÍNÉSZ. A művészi hatékonyságot megmérni? Ilyet...

VÉN BÁBOS. Szerintem vödörrel mérték.

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Az én vödöröm már tele van. *(A színészek hosszasan nézik a papírokat.)*

VÉN BÁBOS. Én ezt nem értem...

IGAZGATÓ. Lelkem, megmagyarázom. Hol voltál tegnap fél négykor?

VÉN BÁBOS. Hát próba után benéztem a Vak Egérbe, hogy megkenegessem a torkom.

IGAZGATÓ. Látod? Így ezt nem lehet beírni. Tegyük fel azt, hogy vokalizáltál. Érted?

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Én sem tudom kitölteni.

IGAZGATÓ. Sebaj, gyermekem, majd segíték. Mit csináltál reggel fél kilenckor?

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(elgondolkodva)*. Reggel fél kilenckor... Mit is? Megvan! *(Elneveti magát.)* Reggel fél kilenckor az asszonnal voltam... Tudod.

IGAZGATÓ. Reggel?

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Igen, reggel. Ritkán találkozunk, megkívántuk egymást, és ...

IGAZGATÓ. Akkor írd oda, hogy baletteztél.

RENDEZŐNŐ. Mikor vesznek új hangszórókat? Ezek nagyon recsegnek. Elrontották a románok.

IGAZGATÓ. A románok meg azt állítják, hogy ti rontottátok el, gyerekek. De ne egymásra mutogassunk, hanem inkább próbáljunk arra ügyelni, lelkeim, ami van. Mert sajnós, az anyagi kereteink kissé szűkösek. Nem áll módunkban újat venni, ugyanis erre a célra nem kaptunk támogatást fentről.

RENDEZŐNŐ. Nagyon örvendek. Szerintem szándékosan szabotálják a munkámat. *(Bizalmasan odasúg az igazgatónak.)* A színészek ellenem áskálódnak.

IGAZGATÓ. Dehogy, dehogy, rémeket látsz, gyermekem. A hangszórókat megjavítják, a színészekkel pedig kibékül. Egy kis odafigyeléssel, kedvességgel bármit el lehet simítani.

RENDEZŐNŐ. Azt akarja mondani, hogy nem vagyok elég kedves?! A kedvesség csak elvonja a figyelmet a valós művészi munkáról. A túl barátságos légkör ellustítja a színészt, puhánnyá teszi. Az igazi alkotás a szenvedésből fakad! Úgyhogy szenvedjenek csak ha nagy művészekké akarnak válni. Mert ha nem lesz itt rend, olyan patáliát csapok, hogy nem teszik ki az ablakba! Majd meglátja, mit szólnak erre ott fent!

IGAZGATÓ. Isten ments, hogy odáig fajuljanak a dolgok. Mindenben igaza van, csak arra kérem, hogy legyen megértő. Próbálja meg, lelkem, egy kicsit diplomatikusabban kezelni a munkatársait. Rendben?

RENDEZŐNŐ *(erőltetett vigyorral)*. Természetesen. *(Az orra alatt mormogva.)* Bunkó. VÉN BÁBOS *(odahúzódik a rendezőnőhöz)*. Nincs egy kis kölcsönpenzed?

RENDEZŐNŐ. Neked nincs. Azért, hogy itatra költsed, és részegen gyere be próbára, arra nincs. Különben is mosakodj meg.

VÉN BÁBOS. Karácsony előtt megmosdottam.

RENDEZŐNŐ. De mindjárt pümkösd!

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(bizalmasan)*. Nem lehetne kihagyni azt a körbeszaladgálást? Szerintem nem jó.

RENDEZŐNŐ *(suttogva, de tüzesen)*. Ki a fenének hiszed magad, hogy megmondhatod nekem, hogyan rendezzek?! Te még a Moszkva téren árultad a borotvapengét, amikor én a második egyetememet végeztem!

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(gúnyosan)*. Rossz a memóriád, kisasszony! Ha jól emlékszem, akkor még csak nem is érettségiztél. Nem akkor felejtetted a bugyidat a biológia szertár fogásán? Nagyon eminens lehettél biológiából. Kitűnő szemléltetőeszköz volt a tanárod. Ki is rúgták szegényt... Mert ahol te megfordulsz, a dögvést hozod mindenkire...

RENDEZŐNŐ *(visszafojtott hangon)*. Én kibelezlek!

IGAZGATÓ. Készen vagytok? Akkor jó. Lehet folytatni a próbát! *(Összeszedi a lapokat.)*

RENDEZŐNŐ. Nem próbálunk. Elment a kedvem a próbától. Ilyen körülmények között, ilyen hangulatban nem tudok alkotni! Szünet! Mindenki menjen ki!

IGAZGATÓ. Jó, jó, nem kell úgy felkapni a vizet, lelkem. Nyugodjon meg, aztán folytassa... Rendben, gyermekem?

RENDEZŐNŐ. Jól van, jól van, ne rettegjen már annyira. Majd folytatjuk. Csak hagyjanak egy kicsit magamra.

IGAZGATÓ. Menjünk, gyerekek. *(Mindenki elmegy. Lekapcsolják a reflektorokat, csak a rendezőnő és a sűgő marad a félhomályban.)*

RENDEZŐNŐ. Végre, nyugodtan elszívhatok egy cigarettát. *(A sűgő odamegy hozzá és átöleli.)* Hagyjál békén. *(Arrébb húzódik.)*

SŰGŐ *(a szívére mutat)*. Á-á-ó!

RENDEZŐNŐ. Hogy szeretlek-e? Nem, már nem szeretlek. Szép volt, jó volt, de elmúlt. *(A sűgő továbbra is a szívére mutat.)* Te még szeretsz. Hát, pech. *(A férfi letér-*

del elé és átöleli.) Nem voltál te rossz szerető... Csak tovább kell lépnünk. Most hagyjál. *(Ellép a sűgótól.)* Kettőnknek nem sok esélye lett volna a túlélésre. Ismerd be, egy kolonc vagy. Egy púp a hátamon. És tudod jól, hogy van valakim. *(A sűgő előbb a mellkasára teszi a kezét, majd kitárja a karját.)* Elhiszem, nekem adod mindenedet, de ez a minden túl kevés. Az államtitkár úr teljesen más. Az ő kapcsolataival akár a nemzetiben is rendezhetek, vagy külföldön, nemcsak ebben a koszfészekben. *(A férfi a szívére mutat.)* Hogy szeretem-e? Fontos ez? A társadalmi megítélésöm fontosabb. Nem mindegy, hogy ki lóg az ember oldalán. *(A sűgő torz arcot vág.)* Na és, ha öreg meg csúnya? Bocsáss meg, aranyom, de te sem vagy tökéletes, ugye? Szánalmas kreatúra! Azt hiszem, szánalomból szerettem beléd! Valahogy összekeveredtek bennem az érzelmek! De már letisztáztam magamban... Különbem is, az államtitkár úr nagy áldozatot hoz értem. Elválík, majd elvesz feleségül, úgyhogy gratulálhatsz nekem! *(A sűgő átöleli a rendezőnő bokáját, és csókolgatni kezdi a lábát.)* Eressz! *(Elrűgia a férfit.)* Mindörökre töröljük ki egymást érzelmileg az életünkéből. *(A férfi térden csúszik felé, meg akarja ragadni a rendezőnő kezét, de az elhúzza.)* Ne! Ha ezentúl zaklatni próbálsz, kirúgatlak! Most már meglesznek rá az eszközeim. *(Elfordul, hogy rágvűjtson, eközben a sűgő megragad egy állványos reflektort, és fejbe csapja a nőt. A rendező összeesik. A férfi homlokon csókolja és elszalad. Egy kis idő múlva a díszletes meg az ifjú színész érkezik, nem veszik észre a mozdulatlanul fekvő rendezőnőt.)*

DÍSZLETES *(pityókosan)*. Jöjjön, elvtárs, jöjjön, a bábuk ott lógnak a fésűn... Oda tettem mindegyiket.

IFJÚ SZÍNÉS. Kösözöm. Legalább szoktathatom a kezem addig is, amíg az előadás bábjai el nem készülnek. *(A díszletes kítámolyog.)* Lássuk csak, ki vagy? *(Felhűz a kezére egy bábút.)* Én mozgatlak téged... vagy te mozgatsz engem. *(A bábú megelevenedik a kezén.)* De kedves a fizimiskád! *(Megjelenik a román bábosnő a színen, lassan közeledik a fiúhoz, de anélkül hogy az észrevenné.)* Hajolj le... Úgy. Most fogd meg az orromat... Kitűnő! *(Az ifjú színész elváltoztatja a hangját, mintha a bábú beszélne.)*

BÁBU. Határozottan kijelenthetem, hogy te mozgatsz engem, pajtikám! Ugyanakkor megállapítom, téged nem én mozgatlak, hanem sokkal hatalmasabb erő... a szerelem. Fordulj meg! *(Ekkor már a román bábosnő szorosán a fiú mögött áll.)*

IFJÚ SZÍNÉS *(ijedten, majd zavartan)*. Huh, jól rám ijesztett. *(A bábhoz.)* Te meg honnan tudtad?... Ez lehetetlen! Honnan tudhattam... én!? *(A nőhöz.)* Újra elvesztett valamit? Talán a nyakláncát... Vagy a gyűrűjét?... Vagy talán... *(A román bábosnő megérinti ujjával a fiatalember ajkát, majd megcsókolja.)* Azt hiszem, megint talált valamit... az igaz szerelmet... és megint együtt találtuk meg. *(Hevesen visszacsókolja a lányt.)* Olyanok vagyunk, mint Capulet és Montague. *(Újra megcsókolja.)* Remélem, a mi családjaink majd könnyebben megbékülnek. *(Csók.)* Mert feleségül akarlak venni! *(Összeér az ajkuk.)* És a gyermekeink magyar iskolába fognak járni, mert románul így is, úgy is megtanulnak. *(Csók.)* S majd megtanulnak angolul... majd franciául... németül... *(A nő erőszakosan befogja a fiú száját, majd lehúzza a padlóra. Hemperegnek.)* A szerelmünk megváltoztatja a világot... Úgy törünk át együtt az univerzumom, mint egy csillagközi romboló! *(Végigvonaglanak a padlón, aztán nekiütököznek a hullának. A román nő felpattan, aztán hol a rendezőnőt, hol a saját véres tenyerét nézi. Többször felvisít, majd elrohan.)* Várj! *(Sokkolva nézi a hullát.)* Milyen üveges a tekintete... és vér van a padlón. *(Mefogja a rendezőnő kezét.)* Hideg... Szörnyűség! Nincs már benne élet. *(Rémülten hátrál. A román bábosnő, az igazgató, a vezető színész, a vén bábos, a színésznő meg a takarítónő érkezik.)*

IGAZGATÓ. Gyorsan, gyorsan, gyűjtsatok fényt! *(Kivilágosodik, mindenki döbbsenten nézi a fekvő testet.)*

SZÍNÉSZNŐ. Vér! Vér!

IGAZGATÓ. Nyugalom, nyugalom, próbáljunk meg higgadtan gondolkodni.

IFJÚ SZÍNÉSZ (*zavarodottan*). Itt feküdt... így találtuk!

TAKARÍTÓNŐ. Lehet, hogy még él!

SZÍNÉSZNŐ. Ne nyúljon hozzá!

IFJÚ SZÍNÉSZ. Nagyon hideg a keze.

SZÍNÉSZNŐ. Te hozzányúltál?!

IFJÚ SZÍNÉSZ. Háát...

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Csak úgy tudhatjuk meg, hogy él, ha megnézzük a pulzusát.

(*Megfogja a rendezőnő csuklóját.*) Nincs pulzusa... Mi történhetett?

SZÍNÉSZNŐ. Az állványos reflektor... Leborították!

VÉN BÁBOS (*megkönnyebbülve*). Ráesett a reflektor! (*Összecsapja a tenyerét.*) Ez a sors keze!

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Vagy valaki másé! A lámpa nem mászhatott el a rendezőig! A lámpát elmozdították a helyéről!

VÉN BÁBOS. Én is határozottan emlékszem, a reflektor arrébb volt!

IFJÚ SZÍNÉSZ. Gyilkosság történt!

SZÍNÉSZNŐ. Uramisten, hívjuk ki a mentőket, a rendőrséget!

IFJÚ SZÍNÉSZ. Igen, hívjuk ki a rendőrséget!

TAKARÍTÓNŐ. De lehet, hogy még él! Előbb a mentőket hívjuk ki!

VÉN BÁBOS (*majdnem vidáman*). Ennek már kámpec. Nincs mit tenni. Hívják a rendőrséget!

IGAZGATÓ. Nem hívunk ki senkit! Gyerekek! Gondoljatok bele! Ha ezt megszellőztetik a sajtóban, nekünk végünk! Nemcsak a saját intézményünket kompromittáljuk, lelkeim, hanem a támogatóinkat is. Ki tudja, mit fog gondolni ezután a közvélemény? Talán még interetnikai konfliktust is belemagyarázhatnának a történetekbe. Aztán meg... a rendőrség a nyomozati eljárás alatt bezárhatja a színházunkat, és különben is, melyik szülő hozná be könnyű szívvel a gyermekét az előadásainkra, ha tudná, hogy becses intézményünk egy vérfagyasztó bűntény színhelye.

VÉN BÁBOS (*ördögien*). De ha úgy állítanánk be, hogy baleset volt?...

IGAZGATÓ. Lelkeim, akkor is világra szóló botrány kerekedne belőle. Azzal rágalmaznának, hogy nem tartjuk be a biztonsági előírásokat, és néha ennyi is elég egy munkahely bezárásához. Vagy vizsgálatot rendelnének el fentről. És előbb-utóbb kiderülne az igazság. Mert ha gyilkosság történt, és minden jel arra utal, hogy gyilkosság történt, akkor azt is tényként kell kezelni, hogy a gyilkos közülünk való... Valaki a színházunkból. És az a valaki, tudjuk jól, hogy bárki lehetett, mert mindenki szívből utálta!

TAKARÍTÓNŐ. A sűgő! A sűgő nem utálta... Ő szerette.

IGAZGATÓ. Nem ez a lényeg! Bárki is tette, jól tette, kitüntetését érdemelne! De sajnos a világ ezt nem értené meg! A világ csak azt látná, hogy közöttünk egy kegyetlen gyilkos rohangál. Ezzel a bábszínházunk hírnevét végleg a porba döntenék. Emiatt a korábban lezajlott eseményeket meg nem történtté kell tenni!

IFJÚ SZÍNÉSZ. Meg nem történtté?!

SZÍNÉSZNŐ. Hogyan?

VÉN BÁBOS. Lehetséges?

IGAZGATÓ. Elsimítjuk az ügyet, mégpedig egyszerűen. Az itt látottaknak vagy hallottaknak közöttünk kell maradnia. Nem szabad kiszivárognia semminek, mert különben lehúzzhatjuk a rolót, és akár még a hűvösre is küldhetnek. Tehát! És most jól figyeljetelek, gyerekek. Ha kérdeznek, mindenkinek azt kell nyilatkoznia, hogy a próba utáni szünetben a rendezőnő elhagyta az épületet a művészbejárón át, kísértált a főutcára, és...

VÉN BÁBOS *(lelkesen)*. Megállt mellette egy nagy fekete autó, ő beült, és azóta nem látta senki!

IGAZGATÓ. Pontosan! Mindenki megértette? *(A román lányhoz.)* Te is, gyermekem? *(A román bábosnő némán bólogat.)*

VÉN BÁBOS. Akkor most eltüntetjük a tetemet!

IGAZGATÓ *(az egyik ládára mutat)*. Üres ez a láda?

VÉN BÁBOS *(felnyitja a láda fedelét)*. Üres.

IGAZGATÓ. Tegyétek bele a testet. *(Az ifjú színész, a vén bábos meg a vezető színész megragadják a rendezőnőt, és belegyömöszölik a ládába.)*

IFJÚ SZÍNÉSZ. De nehéz!

VÉN BÁBOS. Egy élettelen test mindig nehezebb, mint egy élő. *(Lecsukja a láda fedelét.)* Most takarjuk le, nehogy valakinek eszébe jusson kinyitni. *(Az ifjú meg a vezető színész letakarják a ládát egy fekete lepellel.)*

IGAZGATÓ. Megkérném a kedves takarítónőt, hogy legyen szíves eltüntetni a vérnyomokat.

TAKARÍTÓNŐ. Hogyne, drága, hogyne, hozom is a felmosót. *(El.)*

IGAZGATÓ. Akkor, gyerekek, legyen mindenkinek lakat a száján.

SZÍNÉSZNŐ. Megértettük!

IFJÚ SZÍNÉSZ. És az előadással mi lesz?

IGAZGATÓ. Azt feltétlenül meg kell tartani, máskülönben gyanút fognának.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Én még nem is próbáltam a szerepemet! Így, rendező nélkül...

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(közbeváág)*. Mi ismerjük az előadás menetét. Neked kevés szereped lesz, a sugó majd mutatja a szöveget, ne félj!

IGAZGATÓ. Boldogultok, lelkeim?

SZÍNÉSZNŐ. Megbízhat bennünk.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Milyen vidámak vagytok! Hát senkiben sincs egy cseppnyi részvét?

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Te nem ismerted őt...

IGAZGATÓ. Igaza van a fiúnak. Egy perc néma csönddel adózzunk a halottnak. *(Körbeállják a fekete anyaggal letakart ládát, majd egy percre elcsendesednek.)*

VÉN BÁBOS *(egy kis idő múlva)*. Dróton rángatott minket...

VEZETŐ SZÍNÉSZ. A bábjainak nézett...

SZÍNÉSZNŐ. Egy diktátor volt...

IGAZGATÓ. Lelkem, diktatúra nélkül egy színházat nem lehet vezetni...

SZÍNÉSZNŐ. De emberséggel igen.

VÉN BÁBOS. Emberséges diktatúra nincs...

TAKARÍTÓNŐ *(lőhalálában érkezik)*. Igazgató úr! Igazgató úr!

IGAZGATÓ. Mi a baj már megint, lelkem?

TAKARÍTÓNŐ. Még van egy kis gond. Megérkezett a munkavédelmi felelős fentről.

IGAZGATÓ. Hűha! El is feledkeztem róla. Hívja be!

TAKARÍTÓNŐ. Tudja, olyan félszeg, nem mer bejönni.

IGAZGATÓ. Akkor vezesse be! Ne várokoztassuk meg, mert még gyanakodni kezd! *(A takarítónő kimegy a tűzoltóért.)* Figyelem, gyerekek! Tűzvédelmi kiképzést fogunk tartani! Lelkeim, nehogy valamit kikotyogjunk.

TAKARÍTÓNŐ. Jöjjön csak bátran, jöjjön drága! *(Bevezeti a tűzoltót, aki magával cipel egy tűzoltókészüléket.)*

TŰZOLTÓ. E-e-e elnézést kérek, hogy me-me-megszakítom a szo-szo-szorgos ténykedésüket. De mi-mi-minden fokozottan tűzveszélyes kö-közintézményben kö-kökötelező fe-felvilágosítást kell adnunk az alkalmazottaknak. Go-gondolom, észreveték már, hogy súlyos be-beszéd hi-hi-hibám van, mert mikor me-be-beszédet kell tartanom, na-nagyon izgulok, és rá-rá-rám jön a da-dadogás. Ezt csak úgy tu-tudom ki-ki-kiküszöbölni, ha o-o-ordítozhatok, meg pa-parancsolgathatok. Erre akkor jöttem

rá, mi-mikor a ka-katonai tű-tűzoltóság ti-ti-tisztje voltam. Úgyhogy a jobb meg-meg-megértés érdekében ilyen hangnemben fogok önökkel ko-kommunikálni. Előre is az e-elnézésüket ké-kérem. Te-te-tehát. *(Ordít.) Vigyázz! (Mindenkivel vigyázzba vágja magát, a takarítónő a vállához szorítja a felmosórudat, mint egy fegyvert.)* Ilyen veszélyes helyen, mint a színház, a legfontosabb az éberség. Tartsuk nyitva a szemünket és a fülünket, és ha bármilyen tűz kialakulására utaló jelet észlelünk, azonnal jelentjük, hogy még csírájában képesek legyünk elfojtani. Mert az ember természetéből adódóan hajlamos elpuhulni, felületessé válni, elsiklani a tények fölött, a fejét a homokba dugni, de ez nem az a hely, ahol ezt megengedhetjük magunknak! És most néhány egyszerű példával demonstrálni fogom a rossz hozzáállásukat. *(Takarítónőhöz.)* Maga kicsoda?!

TAKARÍTÓNŐ. Jelentem, a takarítónő.

TŰZOLTÓ. És szokott porszívózni?!

TAKARÍTÓNŐ. Jelentem alássan, igen!

TŰZOLTÓ. Mit tesz, ha össze kell szednie a hosszabbítóját?!

TAKARÍTÓNŐ. Megfogom a drótot, és meghúdom...

TŰZOLTÓ *(Közbevág).* Hiba! Nagy hiba! Ha a drótjától húzza meg, és nem a dugótól, akkor a konnektor kieshet a falból, rövidzárlat keletkezhet, a szikra belekap a padlószőnyegbe, és máris kész a baj! Ezentúl a dugójától húzza ki!

TAKARÍTÓNŐ. Igenis, megértettem!

TŰZOLTÓ *(Észreveszi az elszórt cigarettahamut a padlón).* Mi ez?! Hamu? Itt cigarettáztak?!

VEZETŐ SZÍNÉSZ *(éreződik a hanglejtésén, hogy füllent).* Ó... dehogya! Az előadásunkban szerepel kellékként egy kemence, és hogy valóságosabb legyen, tettünk bele egy kis hamut. Biztosan onnan szóródott ki.

TŰZOLTÓ. Értem! *(Észreveszi a vérfoltokat.)* És ez?! *(Belenyúl a kezével.)* Csak nem vér?!

VÉN BÁBOS *(katonásan).* Alássan jelentem, hogy az piros festék! Az egyik díszlet-elemet épp most festették le!

TŰZOLTÓ. Itt benn, egy ilyen fokozottan gyúlékony közegben?!

VÉN BÁBOS. Természetesen nem! Kint festették le, ide csak száradni hozták!

TŰZOLTÓ. Az baj! A frissen festett felület párologni kezd, a pára összekeveredik a levegővel, egy villanykörte kimegy, és bummm!! Máris nyakunkon a katasztrófa! *(Szaglászik.)* Milyen furcsa szag van! Honnan jöhet vajon?

IGAZGATÓ *(a takarítónőhöz halkan).* Uramisten, a hulla! Nem hittem volna, hogy ilyen hamar oszlásnak indul. *(Odamegy a tűzoltóhoz bizalmasan.)* Tudja, a legidősebb kollégánk nem igazán mosdik, amióta a neje felkötötte magát. Mi már megszoktuk, de lehet, hogy az idegeneknek egy kicsit orrfacsaró. Hát mit tehetünk?... Szerencsétlen ember...

TŰZOLTÓ *(emelkedett hangnemben).* A mosakodás nagyon fontos! Testileg meg lelkiileg is tisztának kell lennünk, hogy megőrizzük éberségünket a ránk leselkedő veszélyekkel szemben! Mert, ugyebár, a víz majdnem minden esetben a tűz ellensége, tehát: ha minél többet mosakszunk, annál kevésbé leszünk gyúlékonyak! Ezt véssék jól az eszükbe! De sajnos, előfordulhatnak olyan helyzetek is, amikor a víz a tűz barátja! Bizony! *(Az igazgatóhoz.)* Maga kicsoda?!

IGAZGATÓ *(kedélyesen).* Az igazgató.

TŰZOLTÓ *(gyanakvóan).* Szóval az igazgató... És szokott teázni?!

IGAZGATÓ. Gyakran. Imádom a teát.

TŰZOLTÓ. Van tévé az irodájában?!

IGAZGATÓ. Hogyne, egy szép nagy tévém van, talán szeretne filmet nézni? Esetleg szomjas?

TÚZOLTÓ. Most én kérdezek! Hogy issza a teáját?

IGAZGATÓ. Két kanál cukorral.

TÚZOLTÓ. Nem ez érdekel, hanem, hogy mit csinál teakortyolgatás közben!

IGAZGATÓ. Gondolkodom...

TÚZOLTÓ. Na látja, ez a baj! Mert hogyan gondolkodik?!

IGAZGATÓ *(kétségbeesve)*. Miközben kavargatom a teámat, fel-alá sétálgatok, és...

TÚZOLTÓ *(megdicsőülten)*. Most fején találta a szöveget! Képzelve el! Maga gyanútlanul elmélkedik, gondolkodik, egy tele csészével a kezében fel-alá járkál, és egyszer csak megbotlik a szőnyegben, a tea ráömlik a tévére, a tévé füstölni kezd, egekig csapnak a lángok és a színház máris porig égett!...

IGAZGATÓ *(kis szünet után)*. Ígérem, nem gondolkodom többet!

TÚZOLTÓ. Azt jól teszi! Ezentúl ne gondolkodjék! Végezetül pedig bemutatom a tűzoltókészülék helyes használatát! *(Kezébe veszi a poroltót.)* Első lépés: magunk elé tartjuk! Második lépés: kihúzzuk a biztonsági szeget! Harmadik lépés: az égő céltárgyra irányítjuk a csövet! *(A halottas láda felé fordul, erre mindenki felhördül.)* Negyedik lépés: Még mielőtt kilövellnénk az oltóanyagot, belenézünk a tűzfészekbe, hogy felmérjük a veszély mértékét! *(Már nyitná is a láda fedelét.)*

VÉN BÁBOS. Le van szegezve!!... Nem lehet felnyitni!

TÚZOLTÓ *(kis habozás után)*. Kár, pedig úgy belenéztem volna!... Nincs felemelőbb érzés, mint farkasszemet nézni a tűzzel!... Ötödik lépés: a tűz nagyságának függvényében szétfröcsköljük az oltóanyagot! Erre is fokozottan figyeljünk, mert az oltóanyag drága, és nem szabad pocskolni! Vannak kérdések?! Nincsenek?! Akkor vigyázzanak magukra?! Oszolj! *(Az igazgatóhoz, újra dadogva és félszegen.)* Igazgató úr, bo-bo-bocsásson meg, hogy felemeltem a ha-ha-hangomat, kö-köszönöm megértésüket, és hogy ilyen tü-tü-türelmesen végighallgattak.

IGAZGATÓ. Mi köszönjük, lelkeim! Kérem, fáradjon át az irodámba, ott meghihatunk egy teát. *(Színésznehöz.)* Kolleganő, kedves, kísérd át az urat az irodámba.

SZÍNÉSZNŐ. Hogyne, igazgató úr, kedves, nagyon szívesen! *(A tűzoltóval ki-mennek.)*

IGAZGATÓ *(a takarítónőhöz bizalmasan)*. Tenni kéne valamit a tetemmel. A szaga hamarosan az egész színházban érződni fog.

TAKARÍTÓNŐ. Ne féljen, direktor úr, van egy remek vécétisztító szerem. Az bármilyen erős szagot semlegesít.

IGAZGATÓ. Kitűnő! Figyelem! Mindenkit várok egy teára az irodámban! Igyunk egyet erre az ijedtségre! *(Mindenkire el. Újra félhomály lesz. A takarítónő behoz egy nagy flakon szert, és beönti a tartalmát a ládába.)*

TAKARÍTÓNŐ *(a halotthoz)*. Látod, drága, az isten nem bottal ver, hanem reflektorral! Még a fenekedet is velem töröltetted volna ki. De halotról jót, vagy semmit! *(Le-csukja és letakarja a ládát, majd ráhelyez még egy kisebb ládát. Körülötte felmossa a padlót, és kimegy.)*

DÍSZLETES *(dülöngélve érkezik)*. Hügyoznom kell, de nagyon. A sűgő már másfél órája bent ül a vécén. Remélem, nem követ el valami butaságot. Úgy hírlík, a házi-sárkány barátnője összebutorozott egy államtitkárral! Így kibabrálni a szerencsétlen flótással! *(Nehezen artikulálva kiordít.)* Jól van, elvtárs? Minek is kiabálok, hiszen nem tud válaszolni. De én mindjárt ide...

BÁBU. Vizej a ládába!

DÍSZLETES. Ki volt ez? Már magamban beszélek...

BÁBU. Vizej a ládába!

DÍSZLETES *(a hang felé fordul)*. Jól van, jól van, megyek már. *(Gyorsan próbálja felnyitni a láda tetejét, de nehezen megy.)* Hogy lezárták! *(Végre sikerül.)* Na, így ni! *(Jól-esően végzi a dolgát.)* Már azt hittem, hogy soha nem érem meg! Uramisten, mit lá-

tok?! (*Leccsapja a láda fedelét és hátrahőköl.*) Hallucinálok, meg vízióim vannak? Az italomba keverhettek valamit. Pedig olyan finom, édes volt az a majomnyál. Talán túl édes is... Lehet, hogy fagyállót tettek bele? Manapság már senkiben sem lehet megbízni, még a csapóban sem. (*A sűgő érkezik a sűgőpéldánnyal a hóna alatt.*) Elvtárs barátom, soha ne legyen részeg! (*Megveregeti a sűgő vállát, majd kimegy. A sűgő leül a bábokkal szemben, a közönségnek háttal, és lapozgatni kezdi a szöveget.*)

BÁBU. Engem is sanyargatott, és bosszút álltam rajta, hi-hi-hi... Nem szabad elcsüggedni, mi majd segítünk. Semmi sem állíthat meg ebben. Mert az emberi lélek nagyon törekeny, könnyen meg lehet alázni, nyomorítani, de ha belénk költözik, mindent kibír. Meglátod, majd jól sikerül a bemutató, még ott fenn is tetszeni fog, és most nem a Jóistenre gondoltam, mert ő már rég elhagyott titeket. De ránk mindig lehet számítani... Szörnyű... Ó, nem... Most szörnyű érzésem támadt... Közeledik a főkönyvelő. Soha nem tudtam hatni a lelkére. A könyvelők valahogy másak. Mintha nem is emberi lények lennének. Arra ítéltettünk, hogy a kemencéjükben végezzük. Ha egy könyvelő közeledik, nem tudni, megéred-e a holnapot. Az elfeledett és a ki-selejtezett előadások bábjaival fűtik ki a hétvégi házaikat. Nem hatja meg se a játékoságunk, se a kedvességünk, se a csoda, amely általunk születik, mert őket csak a haszon érdekli. A pusztá haszon! És mi egy idő után csak mások kemencéiben lehetünk hasznosak. Hallom már a lépteit. Szép jó világ, isten veled! Világot jelentő paraván, isten veled! Itt a vég! (*Színre lép a főkönyvelő. Idősödő hölgy, pelyhedző bajusszal az orra alatt. Akár férfi színész is alakíthatja.*)

FŐKÖNYVELŐNŐ. Hol vannak azok a recsegő hangszórók?

SŰGŐ (*a paravánon túlra mutat*). Á-á-ó.

FŐKÖNYVELŐNŐ (*átnéz a paraván fölött*). Azok? Egész jól néznek ki, csak egy kicsit le kell porolni őket. Nem nagy ügy, fillérekből majd megjavítják. Kár újat venni, mert azok is elromlanak majd egyszer. Főlösképpen a közpénzeket ilyen haszontalanul elfecsérelni. (*Észreveszi a fésűn lógó bábót.*) Ez a bábu még játszik valamiben?

BÁBU. Ó, kegyelmezz, rettenetes úrnőm, kegyelmezz!

FŐKÖNYVELŐNŐ. Mit mondtál?... Ki szólított?... (*A sűgőhoz.*) Te nem lehettél. Te általában hallgatsz, mint a sír.

BÁBU. Légy könyörületes!

FŐKÖNYVELŐNŐ. Csak nem a lelkiismeretem szólott?! Hisz az lehetetlen! Nekem nincs lelkiismeretem. Aki manapság vinni akarja valamire, annak nem lehet lelkiismerete. Igaz, valamikor volt, de kemény, kitartó munkával azt hittem, hogy sikerült az írmagját is kiirtanom! De most megint furdal. Kiújult, mint az idegzsábám. Hiába, néha elgyengülök, és már nem vagyok ura a természetemnek.

BÁBU. Ne égezz el a kályhádban! Könyörülj rajtam!

FŐKÖNYVELŐNŐ. A kályhámban?! A terméskő kandallómra gondolsz az épülő vadászházamból? Az egy valóságos mézeskalács házikó! Sajnos, még nem fejezhettem be. Nehéz időkét élünk. Nem költhettem a bábszínház összes pénzét a villámra! A fentiek zsebéit is néha tömni kell, mert máskülönben még elégedetlenek lesznek, és megszüntetik az intézményünket. Egyre nehezebb közpénzekből egy ilyen kacsalábon forgó vadászházat összeeszkábálni. Pedig ezt tette az elődöm is, annak az elődje is. Így zajlik ez évezredek óta, azt hiszem.

BÁBU. Akkor nem pusztítasz el?

FŐKÖNYVELŐNŐ. Egyelőre nem.

BÁBU. Miért gyűlölsz annyira minket?

FŐKÖNYVELŐNŐ. Kicsi voltam... Leoltották a villanyokat, és szívszorító sötétségbe borult a bábszínház. Aztán megjelent az ördög, és el akart vinni... Édesanyámhoz bújtam, és rimánkodtam, hogy vigyen ki. De ő azt mondta, ha már kifizettük a jegyet, azért is végignézzük. Mert az apám is egy színházban hagyott el minket, ki-

ment a vécére, aztán többé az életben nem láttuk. Anyám felesküdt, hogy soha nem futamodik meg ilyen helyzetekben, és én se tegyem. Úgyhogy sírhattam, könnyörögtem, de mindhiába. Életem addigi legborzalmasabb napja volt. Később gyakran megálmodtam. Hol az ördög, hol az apám el akart vinni... Ti is olyanok vagytok, mint az apám. Csak űrt és keserűséget hagytok magatok után...

BABU. Tévedsz, rettenetes úrnőm. Érints meg, és meglátod, elmúlik a szorongásod... *(Kis szünet.)* Vegyél fel! *(A főkönyvelőnő lassan a bábu felé nyúl, majd megtorpan.)* Gyere, ne félj. Vegyél fel, és megtisztulsz! Vegyél fel! *(A könyvelőnő újra erőt gyűjt, és már majdnem megérinti a bábút, de az utolsó pillanatban visszahúzza a kezét.)*

FŐKÖNYVELŐNŐ. Hát ez csak rongy meg fa! Tűzre vele! A fránya lelkiismeret! Megőrülök! Hasogat a lelkiismeret. Beteg vagyok, orvoshoz kell mennem! Kerülget a demencia! Orvost! Orvost! *(Kirohan.)*

BÁBU *(utánaszól)*. Én meggyógyítalak... *(Elhaló hangon.)* Ha engednéd... *(Kis szünet után a román bábosnő sírva érkezik, majd letelepedik a halottas ládára.)*

IFJÚ SZÍNÉSZ *(érkezik)*. Hol vagy? Kedvesem, hol vagy? *(Észreveszi a zokogó lányt.)* Ne sírj, drágám. *(Mellé ül, és átöleli.)* Na, mosolyogj már egy kicsit. *(A lány szomorúan elmosolyodik.)* Látod? Így. Ne itasd már az egereket. Boldogulunk majd valahogy, ne félj. Azt hiszed, ha egy másik országba költöznénk, annyival jobb lenne? Hogy kettőnknek, így, együtt semmi esélye sincs ezen a helyen? Lehet, egy fél rúd szalámmal többet ehetnénk naponta, de ott kint soha nem éreznénk otthon magunkat. Valamilyen szép világnyelvet beszélnek egymás között, és egy idő után azon a nyelven is gondolkodnánk, és a gyermekeink is úgy beszélnek meg gondolkodnának. Nekem se, de neked se lenne anyanyelved, és igazából nem fogadnának be teljesen soha, mindig éreztetnék velünk, hogy máshonnan jöttünk, bármennyire is próbálnánk alkalmazkodni, viszont nem lenne erőnk már visszajönni. Ide se tartoznánk, meg oda se. Hazátlanokká és gyökértelenekké válnánk. Hát nem érted? *(A lány csóválja a fejét.)* Itt legalább érezzük és tudjuk, hogy kik vagyunk! És másokat is megtaníthatnánk erre! Akkor talán nem félnénk annyira egymástól. Kevesebb gyanakvás és féltreértés lenne, megbocsáthatnánk mindent, amit elődeink valaha elkövettek. Így elkerülhetnénk azokat a hibákat, amelyeket előttünk ezerszer és ezerszer vétettek! Különben elvesztünk. Mindannyian. Egy nagy kemencében fognak egybeolvasztani. Egyforma lesz a szagunk, az öltözetünk, a leheletünk, amit megeszünk, és ami kijön belőlünk. Egyforma lesz a nemünk, a gyermekeink, a bőrünk, a hajunk meg a szemünk színe, egyformán fogunk felkelni meg lefeküdni, és egyforma könnyel fognak onnan fentről lenézni, mert mindig lesznek olyanok, akik egyformábbak, mint mások. *(Gúnyosan.)* És ettől leszünk majd igazán egyformán boldogok. *(A lány újra zokog.)* Ne sírj, ne sírj. Nézd csak! *(Felveszi a kezére a bábút, és bohóckodni kezd, de a zokogás csak erősödik.)* Segíts ki, hékás! *(A bábuhoz.)* Pajtikám!... *(Mereven a bábu szemébe néz.)* Most bezzeg hallgatsz! Én sem értem már ezt az egészet. Kifogytam az érvekből. *(Észreveszi a sűgőt.)* Végig itt voltál?

SÚGÓ *(bólogat)*. Á-ó-á.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Akkor hallhattad... *(Bizalmasan a sűgőhöz hajol.)* Kérlek, sűgjál!

SÚGÓ *(bólogat)*. Á-ó.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Sűgjál valami okosat!

SÚGÓ. Á-ó-á-ó-á-ó.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Hát ettől sokkal okosabb lettem!... *(Ránéz a kezén lévő bábura.)* Ez meg csak egy rongy és fa! *(Visszaakasztja a bábút a fésűre. A lány közben abbahagyta a sírást, és hátulról átöleli a fiút.)* Szeretsz! Mégiscsak szeretsz! *(A román bábosnő leveszi az egyik fülbevalóját, lassan az ifjú színész markába nyomja, és rákulcsolja a kezét, majd elszalad.)* Most meg hová?... Nem értek semmit! Várj!

IGAZGATÓ *(érkezik)*. Nem láttad a díszletest?

IFJÚ SZÍNÉSZ *(magában)*. Én már nem értek semmit.

IGAZGATÓ. Ne búsulj, gyermekem, minden ujjadra tíz leánykát kapsz!

IFJÚ SZÍNÉSZ. Nem értem...

IGAZGATÓ. Nincs mit ezen nem érteni. Békésen, egymás közelségében kell élni a testvérnemzetünkkel, de nem szabad túlzásba vinni.

IFJÚ SZÍNÉSZ. Én mégsem értem!

IGAZGATÓ. Akkor menj utána! De aztán sipirc vissza, mert kezdődik az előadás! *(Az ifjú bábos kiszalad, az igazgató meg utánaordít.)* Nem láttad a díszletest?! *(Magában.)* Ne legyen ebből nagyobb galiba... Hol lehet ez a díszletező? Őt is bele kéne avatni a dologba. Nehogy hamarabb fedezze fel, mint hogy mi felvilágosítottuk volna.

BÁBU. Már felfedezte.

IGAZGATÓ. Ki szólott!?! *(Észreveszi a sűgőt.)* Te nem szólhattál! Vagy mégis... *(A színészek jönnek hangoskodva, élükön a díszletessel, aki egy dobozban az előadás új bábjaait hozza. Közben a világitás felerősödik.)*

SZÍNÉSZNŐ. Végre! Megérhettük ezt is!

VÉN BÁBOS. Jobb később, mint soha.

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Állandóan ez van. Az utolsó percre hagyják!

IFJÚ SZÍNÉSZ *(lóhalálában érkezik)*. Én pedig azt hittem, soha nem készülnek el!

VÉN BÁBOS. De elkészültek ám! Mindig elkészülnek!

IGAZGATÓ *(a díszleteshez)*. Veled fontos és bizalmas megbeszélés van, lelkem. Légy szíves, fáradj át az irodámba. *(Mindketten el.)*

SZÍNÉSZNŐ *(kiemeli bábuját a dobozból)*. Gyönyörű lett! Rég nem készítettek ilyen szépet!

VÉN BÁBOS. Csodálatos! Csodálatos!

IFJÚ SZÍNÉSZ *(a bábujához)*. Bárcsak gyakorolhattam volna egy kicsit veled! Úgy félek!

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Hidd el, minden a legnagyobb rendben lesz. Ezt csak így hívják minálunk: mély víz! Én is átestem rajta, és előtte majdnem becsináltam! Meglátod, ahogy a kesztyű megelevenedik a kezeden, a félelmeid elmúlnak, kizárod a külvilágot, és máris egy lényé váltatok. Én ezért a pillanatot élek...

VÉN BÁBOS. Gyűl már a közönség.

SZÍNÉSZNŐ *(kiles a paraván mellett)*. Gyűlnek, gyűlnek.

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Jó kis bemutató lesz ez!

VÉN BÁBOS. Hogy izgulok! Negyven éve dolgozom itt, de bemutató előtt mindig izgulok!

SZÍNÉSZNŐ. Engem is elkapott!

VEZETŐ SZÍNÉSZ. FigyeljeteK ide egy kicsit! A kergetőzéses jelenetet hagyjuk ki. Szerintem teljesen fölösleges.

SZÍNÉSZNŐ. Okos gondolat: Ahogy mondják, a kevesebb több!

VÉN BÁBOS. Az a jelenet nem más, mint egy beteges elme fantazmagóriája!

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Akkor megegyeztünk. Így frappánsabb lesz! Figyelem! Mindenki vegye föl a bábját, nemsokára kezdünk!

RENDEZŐNŐ *(felcsapódik a láda teteje, majd felül)*. Frappánsabb? Mi lehet ennél frappánsabb? *(Kiszáll a ládából zilált frizurával. Kissé dülöngél.)* Milyen furcsa szagom van... Úgy érzem magam, mintha lehúztak volna a végén... Mi történt velem? *(Mindenkire döbbenten áll.)*

VÉN BÁBOS *(kis csend után)*. Elbóbiskoltál!

RENDEZŐNŐ. Elaludtam volna?

VEZETŐ SZÍNÉSZ. Igen, elszunnyadtál!

RENDEZŐNŐ. Mikor?

SZÍNÉSZNŐ. Egy ideje. Nem mertünk felkölteni, olyankor annyira morcos vagy!
 RENDEZŐNŐ. Kóvályog a fejem, minden olyan zavaros bennem.
 VÉN BÁBOS. Azt tudjuk!
 RENDEZŐNŐ. Nem tudtok ti semmit! Az előadás?!
 VEZETŐ SZÍNÉSZ. Mindjárt...
 RENDEZŐNŐ. Mi mindjárt?
 VEZETŐ SZÍNÉSZ. Mindjárt kezdjük...
 RENDEZŐNŐ. Befejeztük mi egyáltalán... Zavaros, olyan zavaros...
 VÉN BÁBOS. Igenis, befejeztük, határozottan befejeztük!
 RENDEZŐNŐ. Akkor legyetek jók, mert különben kibelezlek! De előtte úgy rágyújtának. *(Megtántorodik, és nekiesik a reflektornak. A lámpa nagy pukkanással eldől, a ládát takaró anyag füstölni kezd.)* Most pedig kintről megnézlek titeket! *(El.)*
 IFJÚ SZÍNÉSZ *(hosszabb hallgatás után)*. Hihetetlen!
 VÉN BÁBOS. Hát ilyen nincs.
 SZÍNÉSZNŐ. Hogyan fordulhat ez elő...
 VEZETŐ SZÍNÉSZ. Nem fér a fejembe. *(A takarás lassan lángot fog.)*
 VÉN BÁBOS. Itt a vég!
 IFJÚ SZÍNÉSZ. Nekünk annyi!
 VEZETŐ SZÍNÉSZ *(kétségbeesve)*. Hogyan kezdődik az előadás? Elfelejtettem az első mondatot!
 VÉN BÁBOS. Nézz oda, te! Nem jut eszembe semmi!
 SZÍNÉSZNŐ. Nekem se. Teljesen kiment a szöveg a fejből!
 VÉN BÁBOS. Jó lenne, ha valaki sügna!
 IFJÚ SZÍNÉSZ. De hát van sügönk, nem?! *(Mindenki ledermed.)*
 DÍSZLETES. *(Bedülöngél, majd észreveszi az üres ládát.)* Hoppá!... Az elvtársnő merre? Köddé vált?... Vagy füstté?... Te jó ég! Füstöl a takarás! Rohanok poroltóért! *(Hirtelen a fejéhez kap.)* Ujjujujujujujuj! Most jut eszembe! Eladtam a tűzoltókészüléket két liter pálinkáért! Nem baj! Hozom a vödöröt! Ha ezt élve megúszom, esküszöm, leszokom a pálinkáról! *(El.)*
 IGAZGATÓ *(bejön, majd nyugodt hanghordozással)*. Csak semmi pánik, gyerekek, semmi pánik. Őrizzük meg hidegvérünket. Mindenki végezze a teendőjét, nem kell kétségbeesni. Én majd mindent elsimítok. Voltunk már nehéz helyzetben, és ezt is megoldjuk, mert tudjuk, mi a dolgunk. A lényeg az, hogy ne veszítsük el a fejünket, és mindent céltudatosan vigyünk véghez, ahogy ilyenkor szokás. Mert ha szeretetből és egymás iránti odafigyelésből cselekszünk, senki nem akadályozhat meg abban, hogy ez a hely a béke szigete legyen. Összefogunk, vállalva harcolunk, és megteremtjük magunknak a közös, szebb jövőt, melyben minden nemzetnek helye van. Én ezen fáradozom, és ti is ezen fáradozzatok... Halljátok? Megszólint a gong! Kezdhettek az előadást! *(A színészek némán és mozdulatlanul állnak.)* Lelkeim! Szóljatok már meg! *(Csend.)* Gyerekek, mi történt veletek?! Tartsatok ki, lelkeim! Kitartás... kitartás... *(Az igazgató eltűnik a füstben.)*
 RENDEZŐNŐ *(betámolyog égő cigarettával a kezében)*. Mit totójtok, kezdjétek már! *(Végigméri a szobrozó színészeket.)* Na, mi van? Tele a gatyátok? *(Észreveszi a füstöt és a lángokat.)* Hohó! Ezt mind én rendeztem! Zseniális... Egy zseni vagyok. Csak nem emlékszem, hogy pontosan mikor. *(Leül a láda szélére.)* Biztosan önkívületben rendeztem. Néha még én is ledöbbenek, hogy milyen inspirált és kreatív lehetek. Kár, hogy a világ ezt nem ismeri fel... Nagyon kóvályog a fejem... Erőt kell gyűjtenem... Azt hiszem, egy kicsit lefekszem. *(Belefekszik a ládába.)*
 SÚGÓ *(eddig ülve, némán figyelte az eseményeket. Most odamegy a ládához, lecsukja, megcsókolja a tetejét és megszólal)*. Csipkerózsika-álom ez, vagy csak egy rövid cigarettaszünetnyi szundikálás? Soha nem lehet tudni, mikor támad fel. Vagy a lelke

éppen kibe vagy mibe költözik. Jobb lesz vigyázni! *(Feláll a székre úgy, mintha látná a paravánon túli képzeletbeli közönség is, majd a „Hölgyeim és uraim” beköszöntést bármely tetszőleges nyelven elmondhatja.)* Hölgyeim és uraim! Doamnelor și domnilor! Meine Damen und Herren! Ladies and gentlemen! Kicsik és nagyok! Egyszer azt mondták nekem, hogy hallgassak, mert különben nagy baj fog történni. Ha nem hallgatok, akkor nemcsak magamat és családomat, hanem az egész társadalmat fogom végveszélybe sodorni. De jelen körülmények között nagyobb baj már nem történhet. Úgyhogy nem hallgathatok tovább. Ne rémüljenek meg, kérem, dőljenek nyugodtan hátra székeikben, mert amit látni fognak, az mind a spektakulum része, és azt a magasztos célt szolgálja, hogy a gyermekek lelki tisztaságát megőrizzük, a felnőtteket pedig állásfoglalásra sarkalljuk, hogy megtérve otthonaikba levonják a megfelelő következtetéseket. Mindez csak illúzió, szemfényvesztés, vagy a hajmeresztő valóság? Mindenki döntse el maga. Aki meg kíváncsi rá, ugyanezt az előadást megtekintheti románul, németül, angolul, héberül, arabul, oroszul, még ukránul is, meg számtalan nyelven, amit most időhiány miatt nem sorolok fel. Öregek és fiatalok! Gazdagok és szegények! Szerények és kevélyek! Urak és szolgák! Kezdődjék az előadás! *(A füst a valódi nézőtér felé is kiterjed, lángok csapnak fel, majd egy kis várakozás után behúzzák a függönyt. Figyelmeztetés: bármi nemű hasonlóság vagy egybeesés valós személyekkel csupán a szerencsétlen véletlen műve, és bátran kijelenthetem, hogy a darab írása alatt egyetlen családtagom vagy kedvenc háziállatom sem sérült meg.)*

